

Andres Keil
andres.keil@gmail.com

— Täna õhtul (neljapäeval) on Estonias “Minu veetleva leedi” esietendus. Sestap ei saa küsida, kuidas läks, vaid küsin: kuidas tuli?

Tuli väga raskelt, verd, higi ja pisaraid pühkides. Kontrollitendus läks üle ootuste hästi, vastuvõtt oli soe. Aga meil juhtus ka ikka igasuguseid apsakaid, vahepeal kadus orkestrivõimendus, lavale orkestrit ei kuulnud. Mul viskas hääl väsimusest “kukkesid” sisse jne. Ühesõnaga, juhtus kõike.

— Kuidas Estonia kõrged laed ja rahvusoperi akadeemiline renomee Linnateatri tüdrukule üldse mõjub? Mis on koduteatri ja Estonia erinevus?

— Ma mäletan esimest emotsiooni, kui läksin esimesse proovi ja kõndisin mööda neid pikki koridore – nii palju võõraid inimesi, kellele ma püüdlilikult üritasin tere öelda. Alguses kõndisin mööda kindlaid trajektoore, et mitte ära eksida.

Seda inimeste hulka tajusin juba alates parklast, kus oli täielik kaos, autod lihtsalt ei mahtunud sinna ära. Meenub üks hetk, kui sattusin proovi vaheajal lava taha, kus käis parasjagu balleti “Lumivalgeke ja seitse põialpoissi” proov. Ma sain lava tagant ehk “aksi” vahelt etendust vaadata! Meie teatris seda teha ei saa, sest meil pole “aksegi”. Oleksin unustanudki end sinna vaatama, kui vaheaeg poleks läbi saanud.

Ühel õhtul käisin vaatamas Eino Tambergi romantilist ooperit “Cyrano de Bergerac” – mul on plaanis minna vaatama veel “Wallerbergi”, mida pead ise hää-

Tegelikult algabki kõik tegelase motiividest, tema käitumise põhjustest. Miks ta niiviisi käitub? Seejärel tuleb suuta see endale selgeks ja vastuvõetavaks mõelda. Ega kõigi minu tegelaste käitumine mulle väga omane ole, ikka tekib vahel mõte, et mina küll nii ei käituks. Lähtun tunnetest ja intuitsioonist.

— Kuus aastat teatris, enne seda teatrikooli töödega laval, veel enne kooliteater. Oskad sa seda, tegelikult ju juba päris pikka rida kuidagi etappideks jagada? Nimetada mingeid pöördepunkte, kvaliteedimuutusi, mõistmispöördeid? On ju vist nii, et näitlejatee alguses on uued ukсед varmad avanema...

— “Lavaka” aeg oli ju heas mõttes hullus. Ega siis aru ei saanud, milleks miski hea oli. Mäletan väga hästi, kui meie kursusejuhendaaja andis meile mõista, et kooli ajal ja vahetult pärast lõpetamist pole tark tegu end igasuguste reklaamidega siduda. Sest siis jääb märk külge. Praegu on näha, kuidas “lavaka” noori napsatakse igasugustesse projektidesse.

See on muidugi igauhe enda asi, sest ahvatlusi on palju. Eks mulle anti koolist need väärtushinnangud teatrisse kaasa. Et midagi ei tehta üleüldse ja pealiskaudselt.

— Näitlemine – mis sõnast see sinu jaoks tuleb? Kas see on eesti näitlemine-näitamine, inglise tegutsemine (acting) või ehk eelkõige mäng, mängimine?

— Kindlasti ei tähenda näitlemine minu jaoks näitamist ega ka mängitsemist. Näitlemine on mäng, aus mäng. Ma ei NÄITA seda tegelast, vaid ma katsun OLLA see tegelane.

— Sa töötad teatris, mis deklareerib end avalikult “psühho-

vaatama, kui vaheaeg poleks läbi saanud.

Ühel õhtul käisin vaatamas Eino Tambergi romantilist ooperit "Cyrano de Bergerac" – mul on plaanis minna vaatama veel "Wallenbergi", mida nad ise hästi kiidavad – ja siis tabasin end järsku jälgimas, kuidas lauljad hingavad ja pikki-kõrgeid vokaa-le võttes suu pärani lahti teevad. Mina maadlen sellega Zoja Hertsi tundides, Eliza laule läbi võttes. Istusin üsna saali keskel ja nägin Angelika Miku kurgula-ge – nii see imeilus hääl sealt avatusest välja pääseski.

— Kas sa tajud Eliza Doolittle'i lugu kuidagi ka enda loona? Tüdruk väikelinnast, kus pole isegi kirikut, on kuulsa kooliteatri Liblikapüüdjä kaudu lennanud Eesti teatriilma tippu, muusikalide glamuuri, Tamm-saare Kariniks ja teleri kaudu iga eestlase koju Morna linna elanikuna?

— Oi, ma pole niiviisi enda kohta mõelnud. Mina pole oma elu- teed planeerinud ega midagi eesmärgiks võtnud. Kõik on tulnud iseenesest. On see siis saatus või õnn, ei teagi... Küll aga on Elizal unistus saada lillepoe leediks. Ta on valmis kõigeks, et rentslielust välja rabeleda. Ja ühist on meis ehk see töötege- mise tahe ja pühendumus, et kui midagi tahad, siis tuleb ka selle nimel vaeva näha.

— Empaatia elus, empaatia teatris. Oled sa pigem empaati- line näitlejanna, kes teeb rolle eelkõige enese ja rolli ühisosa kaudu? Või võid sa vabalt män- gida ka mingit erilist mõlakat, kellel pole sinuga grammigi pistmist (jätkem siin kõrvale tõde, et eks pea iga näitleja iga oma rolli mõistma ja armasta- ma)?

— Ega siis mõlakas pole sündi- nud mõlakaks. Miski on ta selli- seks teinud. Ega siis varas pole sündinud vargaks. Inimlik mõõde peab asjal alati juures olema.

ne minu jaoks näitamist ega ka mängitsemist. Näitlemine on mäng, aus mäng. Ma ei NÄITA seda tegelast, vaid ma katsun OLLA see tegelane.

— Sa töötad teatris, mis dekla- reerib end avalikult "psühho- loogilise läbielamiskunsti mur- dumatuks kantsiks" – kui üelda sooja muigega. Aga teatrikeeled on erinevad. Ka praegu, meil, siin. Mis teatrikeelt või - laadi sa ei ole saanud näpuga puutada, aga väga- väga tahaksid?

— Ma olen avatud erinevatele teatrilaadidele. Ma ei saaks öel- da, et meie teater teeb ainult psühholoogilist teatrit, seal on pigem erinevaid komponente.

— Räägime ükskord ometi lahti Jõgeva kooliteatri Libli- kapüüdjä ja selle juhendaja Lianne Saage-Vahuri fenomeni. Kuidas on nii, et ühe väikese lin- nakese kooliteater on aas- ta(kümne)id siinmaise kooli- teatri tipus, pea iga aasta jõuab seal mõni lõpetaja mõnda teat- rikooli? Kuidas seda tehakse?

— Mina võtaksin selle kokku ühe lausega, millega sa ilmselt ei lepi: selle taga on pühendumus ja armastus oma laste ja selle tä- nuväärse töö vastu.

— Ei lepi jah nii lihtsalt.

— Ma ei oska Liannest rääkida. Lisaks sellele, et ta oli kooliteat- ris juhendaja, oli ta ka minu ees- ti keele ja kirjanduse õpetaja, pluss veel klassijuhataja. Ja Ma- ret Oja, kellega nad moodusta- vad meeskonna.

Lianne oli minu õpetaja. Igas mõttes ja viisil.

Eliza on valmis
kõigeks, et
rabeleda välja
rentslielust.
Pühendumus
on meil ühine.

FOTOD TERJE LEPP, ANDRES KEIL

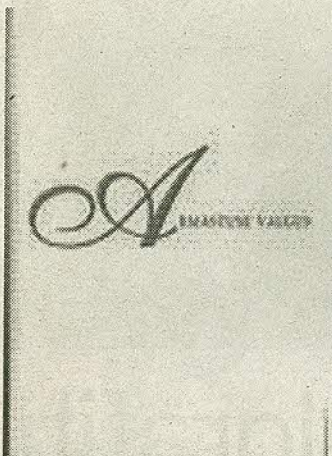
Hele Kõre lemmikraamatud

Hans Christian Andersen
"Pöial-Lüsi"

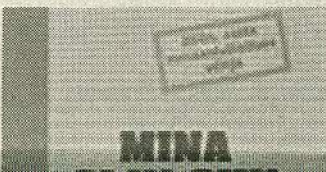
Sergei Aksakov
"Tulipunane lilleke"

Artur Alliksaar
"Armastuse valgus"

Anton Hansen Tammsaare
"Tõde ja õigus" IV
("Karin ja Indrek")

Iga uus töö
algab nullist,
koos kõigi selle
juurde käivate
sünnitus-
valudega.

Ma ei
oleks mitte
mingil juhul
tahtnud Euro-
visioni eel-
vooru võita.

Mina läksin Liblikapüüdjasse üsna noorena. Enne mind olid seal Tiit Sukk ja Ingrid Väher. Mäletan, et käisin Saaremaal miniteatrite festivalil kaasas, nad mängisid seal "Libahunti".

Arvan, et osa oli ka sellel, et Jõgeval ju muud suurt teha ei olnud. Kuigi minul oli ka muusikakool, ma pidin ennast jagama.

Aga kuule, seal ei olnud tõepoolest midagi erilist – see oli loomulik, et ma sinna läksin, see on loomulik, et seda veab Liane Saage.

— Mõõdunud aastal said sa parima naisnäitleja aastapremia. Tollase žürii liikmena võin ma öelda: see võit oli konkurentsitu. Mida see sinu jaoks tähendas? Jättes kõrvale selle, et suur-suur tunnustus ja kõik need teised sõnad. Mind pigemini huvitab, kuidas selline preemia noorele näitlejanna-

vikus värsked saiakesi söömas. (Muidugi teatavate piirangutega – jälgides oma vormi jne.) Tegelikult jätaaksin ma kõik otsad lahti – igapäevaste teatav äratundmisrõõm...

— Millised on su enese väärtushinnangud? Mis on olulisimad asjad elus, ilmas, armastuses?

— Mulle jäi ükskord kõrvu budistlik legend, millele osutas kunagi minu õpetaja Anu Lamp: "Say no evil, see no evil, hear no evil." ("Ära räägi kurja, ära näe kurja, ära kuule kurja.") Ja Tammsaare kuldlause: "Armastus teeb silma ja sõna sügavaks."

— "Minu veetlevas leedis" lõpetab "umbne" Higgins oma majareeglite monoloogi umbes nii: "... siis oled sa paha tüdruk ja inglid nutavad sinu pärast!" Kui sa me imekaunil kevadisel kodumaal ringi vaatad – mis on need asjad, mille pärast inglid nutma peaksid?

— Kevadisel päikeselisel päeval ei tahakski halbade asjadest rääkida, aga... Kurjuse, õeluse ja kadeduse pärast peaksid inglid nutma. Muidugi on ju hoopis olmelisemaid ja sotsiaalsemaid teemasid, mis mind samuti puudutavad. Vähem õelust, rohkem sallivust – see on küll väga kulunud lause, aga nii see lihtsalt on.

— Kas sa tuulte ja vihma keelest saad aru?

— Saan ikka...

— Räägi palun üks lugu, üks muinasjutt. Millest võiks hakata kerge ja hea, mille järgi võiks samme seada.

— Oh... Järgnevat tuleks laulda: "Kõik, mis soovin, on kambrike, milles varjan end külma eest, üks pehme tugitool, oo-jaa, kas põleks tore see..."

ALKEEMIK

PAULO
COELHO

Paulo Coelho "Alkeemik"

MINA OLIN SIIN

No 1

Yksinene arvest

Sass Henno

Sass Henno "Mina olin siin"

hendas? Jättes kõrvale selle, et suur-suur tunnustus ja kõik need teised sõnad. Mind pigemini huvitab, kuidas selline preemia noorele näitlejannale sisemiselt mõjub, kuidas see mõjub töödele, mis on parajasti käes või ootavad ees, kuidas mõjub tunnetusele? Kui nii saab üldse küsida.

— Selline asi tuleb kohe ära unustada, et oled millegi eest preemia saanud. See on sama olukord, kui kontrolltendus lähed jube hästi. Aga esietendusele tuleb minna ikka "puhta lehenä", mitte minna mängima eilset etendust. Preemia võib anda sulle hetkeks natukene rohkem enesekindlust (kui sul seda enne polnud), aga see ei ole jääv, see kaob. Iga uus töö algab nullist, koos kõigi selle juurde käivate sünnitusvaludega.

— "Tõe ja õiguse" Karin, "Kariini ja Indreku" Karin. Kes on see naine praeguses Eestis? Milline ta võiks välja näha, kus töötada, millega tegeleda, milliseid väärtushinnanguid kanda? Viitsid luua sellise fantaasiaportree?

— Ma ei samastaks teda ühegi konkreetse naisolevusega. Kindlasti ei ole ta tänapäeval "glamuurne seltskonnadaam". Karin ei ole see, kes ihkaks meedia tähelepanu, kuid enese tahtmata ja enesele märkamatu ta sinna soppa lihtsalt tõmmatakse. Karin on NAINE oma parimais aastais, hoolitsetud (aga see ei tähenda meeletuid iluoperatsioone ega muid iluprotseduure, võib-olla käib korra aastas solariumis). Ta ihkab ja vajab parajas koguses imetlust ja tähelepanu. Mis on ju väga inimlik-naiselik soov. Kindlasti ei ole ta sekretär, sest talle ei meeldi istuv töö.

— Aga päris koduperenaine ta ka ilmselt ei ole. Armastab füüsilist trenni, käib näiteks tennist mängimas. Armastab käia koos sõbrannadega Bonaparte'i koh-

— Oh... ja ära unusta ka... "Kõik, mis soovin, on kambri, milles varjan end külma eest, üks pehme tugitool, oo-jaa, kas põleks tore see..."

— Kuidas sa tundsid end eelmise aasta Eurovisiooni-trallil?

— Ega ma...

— Tead, kui päris aus olla, siis ma isegi vaatasin seda. Ja tuleb tunnistada, et kui teie teine koht välja hõigati, siis nägin küll otse-eeত্রis üht tütarlast, kes väga kergendatult ohkas...

— Siis nägid sa selle ära, ja õigesti nägid. Tõesti, see oli nii. Ma ei oleks mitte mingil juhul tahtnud võita. See oli parim variant, mis tuli. Jumal oli meiega.

— Ma ei tundnud ennast seal üldsegi kui kala vees.

— Fantaseerides – kui sa poleks teatrikooli sisse saanud, siis oleks sinust arvatavasti saanud laulja, eks? Kes oleks tundnud ennast Eurovisionil nagu kala vees.

— No kui ma poleks "lavakasse" sisse saanud, oleksin kindlasti läinud laulmist õppima. Kuidas ma ütlen – ma tahaksin teha asja, kus mind ei ümbritse rahvahulk. Rahvahulk võib mind vaadata, ma võin esineda ja mulle meeldib laulda. Mulle ei meeldi, kui palju rahvast on ühte ruumi kokku pressitud – kõik jälgivad, kuidas punkte loetakse.

— Pigem teeksin oma asja ära, lähaksin rahulikult koju, istuksin kodus diivanil ja vaataksin hindamist sealt.

— Et kui läheb spordiks kätte, siis ei ole enam miski asi? Nojah, õnneks pole teater sport. Või on?

— Ei ole!

— Mingite tunnuste järgi ometi ju on: pead olema vormis ja tegema trenni, hoidma ennast, pidama režiimi...?

— Saalis istudes meeldib mulle vaadata laval vormis inimest. Silmailu. Mulli meeldib, et inimene näeb vaeva. Endaga. Aga ei – teater ei ole sport. ●

